Gemeente Almelo

Raadsbrief ter informatie

Postadres:
Gemeente Almelo
Postbus 5100
7600 GC Almelo

Aan de raad van de gemeente Almelo

Bijlage	Doorkiesnummer	Behandeld door	Datum
1		H. Azimi	26 maart 2024

Onderwerp
programmeringsafspraken ATT

Geachte leden van de raad,

In de (ontwerp) nieuwe Provinciale Omgevingsverordening is een maximum van 2 terawattuur (TWh) aan windenergie opgenomen. Om hier invulling aan te geven, bieden Gedeputeerde Staten gemeenten de mogelijkheid om programmeringsafspraken met hen te maken. Wij kiezen ervoor om gebruik te maken van deze mogelijkheid. Dit past binnen de door u vastgestelde Duurzame Energieladder (Raad-5906). Middels deze brief informeren wij u over de aanleiding, de inhoud van de programmeringsafspraken en het proces erna.

Aanleiding
Provincie Overijssel is het bevoegd bestuursorgaan voor windinitiatieven tussen de 5 MW en 100 MW. Een aanvraag van een windinitiatief moet de provincie binnen wettelijke termijnen beoordelen en toetsen aan het (ruimtelijk) beleid.

Om dit mogelijk te maken is een wijziging van de Omgevingsverordening voorgesteld en is het Provinciaal Programma Energiestrategie (PPE) aangepast. In de Omgevingsverordening is het maximum voor windenergie opgenomen. Zo wordt er schaarste gecreëerd. Voor elk gebied wordt een maximale invulling van het gebied tot 2030 voorgesteld. Dit maximum per gebied wordt gebaseerd op de ruimtelijke eigenschappen, de technische potentie van het gebied, de biedingen van beide RES-regio's en de evenredige verdeling over de voorkeursgebieden. Op het wijzigen van de omgevingsverordening en het aanpassen van de PPE hebben wij een zienswijze ingediend, hierover is uw raad ook eerder geïnformeerd (Raad – 8159).

Om ongewenste ontwikkelingen te voorkomen, probeert de provincie 'schaarse ruimte' voor aanvragen van vergunningen voor windturbines te creëren. Door het maken van programmeringsafspraken kan de schaarse ruimte die wij hebben op optimale en op ruimtelijke gronden verdeeld worden. Op deze manier kan de provincie uit meerdere aanvragen de initiatieven selecteren die ruimtelijk het beste passen. Ook is het mogelijk om aanvragen in de tijd te faseren.

Programmeringsafspraken
Om de regie zoveel mogelijk te behouden, hebben wij in samenspraak met de gemeenten Tubbergen en Twenterand programmeringsafspraken gemaakt met de provincie. De programmeringsafspraken hebben betrekking op het maximum aantal windturbines, het zoekgebied en de openstelling van het venster waarbinnen initiatiefnemers aanvragen kunnen indienen.

De programmeringsafspraken wind op land (INK-118598) hebben betrekking op:

- dat de provincie en gemeenten afspreken dat in de gemeenten Almelo, Tubbergen en Twenterand er gezamenlijk gewerkt wordt aan een opwek van 120 - 180 GWh, waarbij 180 GWh het plafond is;
- het zoekgebied ATT: het gebied ten noordoosten van Almelo ter hoogte van Weitemanslanden en West-Geesteren;
- het venster voor openstelling voor principeverzoeken en vergunningsaanvragen van 1 september 2024 tot 1 maart 2025 zal zijn.

De gemaakte afspraken neemt de provincie op in het Provinciaal Programma Energiestrategie. Daarmee kan provincie Overijssel als bevoegd gezag voor windturbines de vergunningaanvragen reguleren en beoordelen. De provincie herziet, indien nodig, elke twee jaar de programmerings-afspraken.

Alle gemeenten in de provincie krijgen de mogelijkheid om programmeringsafspraken te maken. Indien er gemeenten zijn die geen programmeringsafspraken met de provincie maken, moeten zij gezamenlijk het aantal GWh leveren dat overblijft. In deze gemeenten mogen (binnen een bepaalde venstertijd) initiatieven bij de provincie worden ingediend. Indien de initiatieven ruimtelijk passen, worden de vergunningen verleend.

Proces
Voor 1 april 2024 moeten alle gemeenten programmeringsafspraken met de provincie hebben gemaakt. De deadline volgt uit de planning om de verordening en het PPE op tijd te kunnen aanbieden aan Provinciale Staten. Na besluitvorming in Provinciale Staten vervalt namelijk het voorbereidingsbesluit en kunnen initiatiefnemers – bij afwezigheid van programmeringsafspraken – aanvragen indienen.

1 april 2024:	deadline programmeringsafspraken
23 april 2024:	vaststelling van het Provinciaal Programma Energie door het college van Gedeputeerde Staten
15 mei 2024:	commissievergadering Provinciale Staten
29 mei 2024:	vaststelling in Provinciale Staten

Hoogachtend,
Burgemeester en Wethouders van Almelo,

de secretaris,	de burgemeester,
J. Dijkstra	M.M. van ’t Veld

Gezamenlijk ontwikkelkader ATT wind

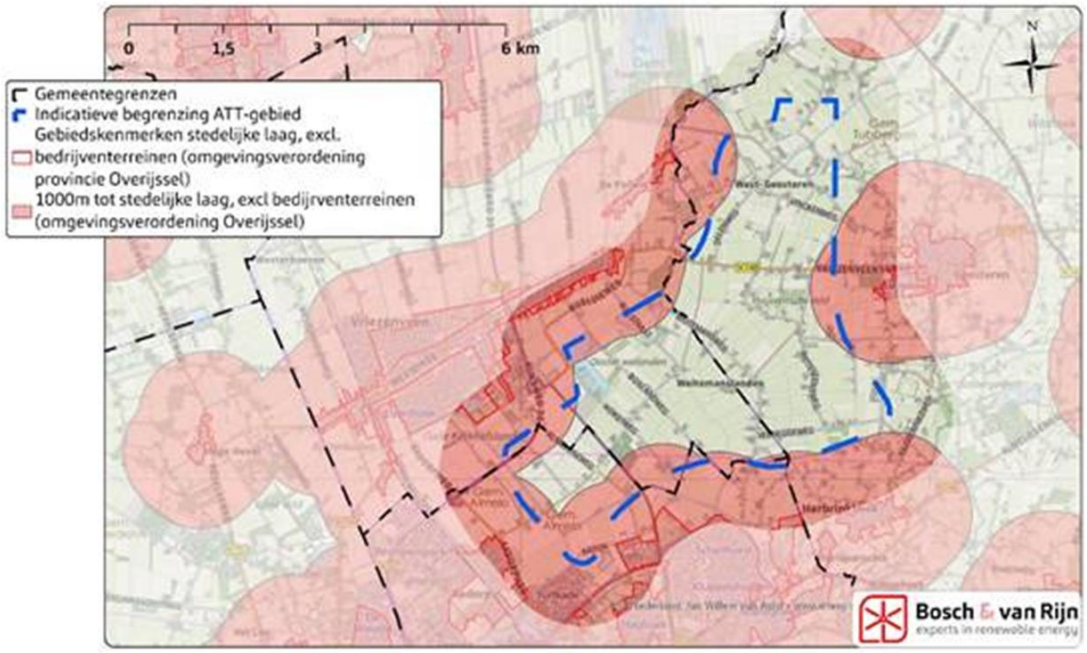
De gemeenten Almelo, Tubbergen en Twenterand en provincie Overijssel werken sinds begin 2022 samen om de mogelijkheden voor windenergie te verkennen in het grensgebied langs de drie gemeentegrenzen van Almelo, Tubbergen en Twenterand (ATT). Zij zijn voor dit zoekgebied gekomen tot het volgende gezamenlijke ontwikkelkader.

Uitgangspunten voor de energieopgave:

- De energieopgave voor het ATT-gebied wordt gerealiseerd binnen een bandbreedte van 120 – 180 GWh. Dat zijn 6 – 10 windturbines van 15 – 20 GWh per windturbine.
- Bij de realisatie van de ambities wordt het ATT-gebied gezien als één ontwikkelgebied. Het definitieve aantal en de locaties worden uitgewerkt in een gemeentegrensoverschrijdend gebiedsproces.

Uitgangspunten voor het gebied:

- Een indicatie van het ATT-gebied is in figuur 1 aangegeven met een blauwe stippellijn.
- Voor de realisatie van windturbines geldt een afstandsnorm van minimaal 1 kilometer tot de huidige woonkernen. Hierbij geldt de 'gebiedskenmerken stedelijke laag', exclusief bedrijventerreinen, als begrenzing. Deze laag volgt uit de omgevingsverordening provincie Overijssel 2021.
- In het ATT-gebied is het niet toegestaan om windturbines te plannen in de zandwinlocatie (100 hectare).

Figuur 1. *ATT zoekgebied*

Technische uitgangspunten:

- Bij de realisatie van windturbines wordt rekening gehouden met de (wettelijke) fysieke belemmeringen.
- De windturbines hebben een minimale opbrengst van 15 GWh per jaar. Volgens de huidige ontwikkelingen zijn dit windturbines met een tiphoogte van 200 meter en hoger. Op die manier zijn zo min mogelijk windturbines nodig om de gegeven doelstelling van de duurzaam op te wekken elektriciteit te realiseren.
- De benodigde aandachtspunten om hinder en eventuele gezondheidseffecten te voorkomen, worden uitgewerkt in een lokale Milieu Effectrapportage (MER).
- Geluidshinder wordt zoveel mogelijk beperkt door de volgende uitgangspunten:
    - Een geluidsnorm van maximaal 45 dB Lden, tenzij landelijk strengere normen van toepassing zijn.
    - Aangezien dit een gewogen jaargemiddelde is voor geluidbelasting tijdens de dag-, avond- en nachtperiode, gelden aanvullend:
        - Een geluidsnorm voor de nacht van maximaal 39 dB LNight (gewogen jaargemiddelde).
        - LAeq,15 min: Het gemiddelde geluidsniveau tussen 23.00 en 07.00 uur gedurende 15 minuten is maximaal 43 dB(A).
        - Hinder door laagfrequent geluid vanwege windturbines bij meer dan 3 tot 10% van de bevolking wordt voorkomen, doordat het windpark moet voldoen aan de Vercammen-curve.
        - Piekgeluiden moeten zoveel mogelijk worden voorkomen. In de uitwerking worden afspraken gemaakt over vervolgacties en stilstandvoorzieningen als piekgeluiden zich onverhoopt toch voordoen.
    - Bij de realisatie van windenergie geldt de voorkeur voor stille types windturbines (zo laag als redelijkerwijze haalbaar is)
- Hinder door verlichting van windturbines wordt zoveel mogelijk beperkt door een responssysyteem. Hierdoor gaat de verlichting alleen aan bij nadering van vliegtuigen (transpondersysteem).
- Hinder door slagschaduw mag nagenoeg niet optreden (0 tot 0,5 uur op jaarbasis).

Uitgangspunten voor zeggenschap, participatie en financiële participatie

- Windturbines worden gerealiseerd met als uitgangspunt minimaal 50% lokaal eigendom, waarbij gestreefd wordt naar 100% lokaal eigendom.
    - De ontwikkelaar geeft invulling aan een lokale publiek private samenwerking, waarin onder meer overheden, grondeigenaren, ondernemers en energiecoöperaties kunnen deelnemen.
- Een model met afspraken over lokale financiële compensatie door grondvergoeding, schadevergoedingen, eventuele uitkoopregelingen en omwonendenvergoeding en/of een gebiedsfonds op basis van locatie/afstand tot het project wordt uitgewerkt in het gebiedsproces.
- De ontwikkelaar geeft invulling aan de mogelijkheid voor de inwoners van de gemeenten Almelo, Tubbergen en Twenterand om financieel te participeren. Dit moet later in het proces aan de gemeenten worden voorgelegd.
- In het gebiedsproces worden afspraken gemaakt over de wijze waarop betrokkenen voorafgaand aan de realisatie van windturbines kunnen meedenken over:[i]
    - de ruimtelijke ontwikkeling en voorkeursalternatieven, dus het hoe en waar de windturbines worden gerealiseerd.
    - de uitvoering van het project.

[i] Voor Almelo is dit uitgewerkt in de Duurzame energieladder en voor Twenterand is dit uitgewerkt in het participatiebeleid en het beleidskader duurzame energie.

Programmeringsafspraken wind op land ATT

1. Programmeringsafspraken

Doel programmeringsafspraken

In de (ontwerp) nieuwe provinciale omgevingsverordening is een maximum van 2 terawattuur (TWh) aan windenergie opgenomen. Om hier invulling aan te geven maken wij programmeringsafspraken tussen Gedeputeerde Staten en het college van Burgemeester en Wethouders over onder andere het maximumaantal op te wekken Gigawattuur (GWh) door wind op land. De afspraken hebben betrekking op het gebied bestaande uit het gebied ten noordoosten van Almelo ter hoogte van Weitemanslanden en West-Geesteren. In dit gebied werken betrokken gemeenten en de provincie samen aan de realisatie van 120 tot 180 GWh aan opwek windenergie. Waar bij de bovengrens van 180 GWh als maximum zal gelden in de programmering. De gemaakte afspraken nemen wij op in het Provinciaal Programma Energiestrategie. Daarmee kan provincie Overijssel als bevoegd gezag voor windturbines[1] de vergunningverlening binnen de maxima reguleren en beoordelen. De programmeringsafspraken herzien we elke twee jaar, indien nodig.

Afspraken tussen provincie Overijssel en gemeente Almelo, Tubbergen en Twenterand

Deze afspraken zijn gemaakt tussen twee bestuursorganen: het college van Gedeputeerde Staten van Provincie Overijssel en de colleges van Burgemeester en Wethouders van gemeente Almelo, Tubbergen en Twenterand. Gemeenten en provincie zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de realisatie van de gemaakte afspraken.

Provinciale Staten en de Gemeenteraad stellen de ambitie en de kaders vast in de Regionale Energie Strategie (RES). Provinciale Staten stellen de kaders waarbinnen Gedeputeerde Staten een besluit kan nemen over de vergunningverlening voor een windpark. De provinciale Omgevingsvisie en verordening vormen het bovenliggend beleidskader. De Gemeenteraad kan binnen de gemeentegrenzen zoekgebieden aanwijzen.

Juridische werking

De mogelijkheid om programmeringsafspraken te maken staat in artikel 4.108c van de Omgevingsverordening. Omgevingsplannen voorzien niet in het oprichten van windturbines voor zover dit ertoe leidt dat er in Overijssel jaarlijks in totaal meer dan 2 TWh aan windenergie geproduceerd wordt. Omgevingsplannen staan alleen toe dat nieuwe windturbines worden opgericht als dit past binnen de geldende programmeringsafspraken windenergie, zoals deze zijn gemaakt en vastgelegd in bestuurlijke afspraken tussen provincie en gemeenten. Wanneer de realisatie van een nieuwe windturbine niet past binnen geldende programmeringsafspraken windenergie, kan de windturbine alleen worden opgericht als daarvoor vooraf instemming is verkregen van Gedeputeerde Staten.

[1] Artikel 9c Elektriciteitswet 1998

Als er voor de gemeente geen programmeringsafspraken windenergie gelden, zijn Gedeputeerde Staten bevoegd om vast te stellen wat het maximum is van de hoeveelheid op te wekken GWh en het daarvoor benodigde aantal windturbines dat daarvoor binnen een gemeente opgericht mag worden.

De procedure voor selectie van de aanvragen voor vergunningen en de verdeling van het maximum per gebied staat in hoofdstuk 3 van het Provinciaal Programma Energiestrategie.

2. De afspraken

a. Maximum aan opwek

Provincie en gemeenten spreken af dat in de gemeente Almelo, Tubbergen en Twenterand minimaal 120 GWh en maximaal 180 GWh aan duurzame energie door wind op land wordt opgewekt in 2030. Bij de beoordeling van initiatieven gaan we uit van maximaal 20 GWh aan opgewekt vermogen per windturbine. Provincie Overijssel maakt elk halfjaar een monitor, waarin we (verwacht opgewekt) vermogen nader specificeren zodra projectrealisatie meer concreet wordt.

b. Locaties

Provincie en gemeente spreken af dat het afgesproken maximumaantal GWh, van de gemeenten Almelo, Twenterand en Tubbergen (exclusief zoekgebied Langeveen-Manderveen), mag landen in gebied ten noordoosten van Almelo ter hoogte van Weitemanslanden en West-Geesteren. Exacte specificering van het gebied gebeurt in nader overleg voorafgaan aan openstelling van de locatie (zie sub c.). Het is vervolgens aan de initiatiefnemers om de ruimte in te vullen.

Het afgesproken gebied dient ruim voldoende ruimte te bieden voor het afgesproken aantal GWh. De definitie van ruim voldoende ruimte is gebaseerd op de Omgevingseffectrapportage van Provincie Overijssel.

c. Fasering

Provincie en gemeente spreken af dat de provincie het afgesproken aantal van 180 GWh openstelt voor aanvragen in de periode 1 september 2024 tot 1 maart 2025. De openstelling en daaropvolgende beoordeling van initiatieven doet de provincie op een openbare en transparante wijze.

d. Bekende initiatieven of lopende aanvragen

Enkel initiatieven die operationeel zijn of waarvoor een planologische procedure loopt komen hiervoor in aanmerking.

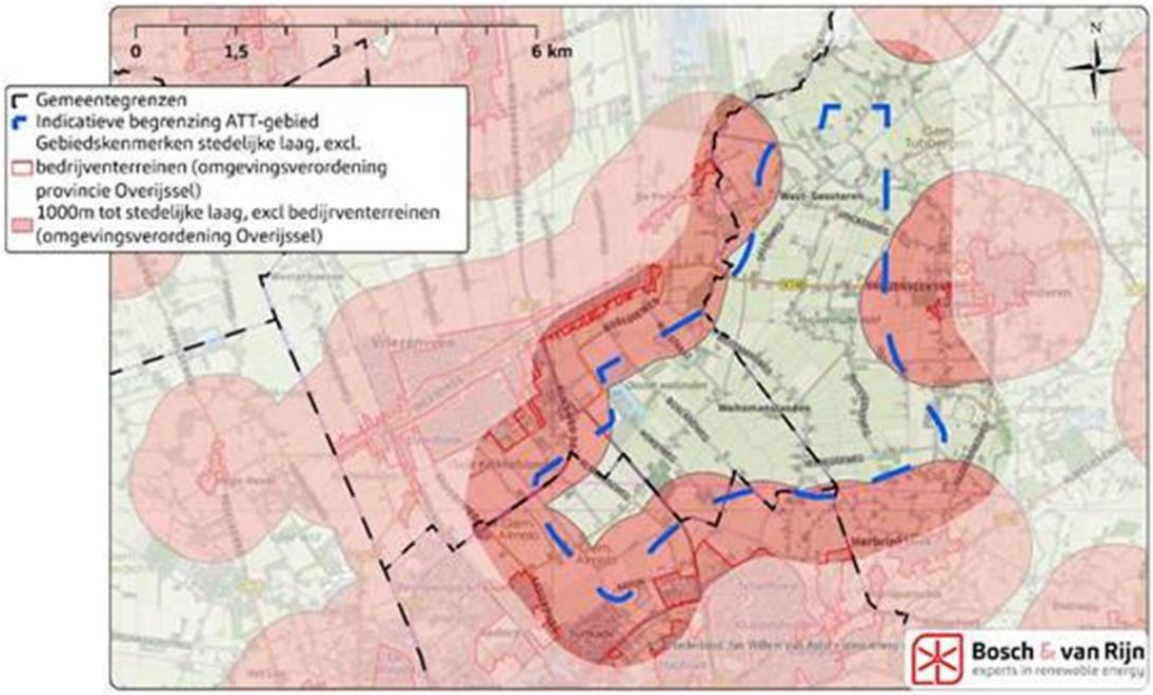
e. Bevoegd gezag

Zodra de provincie de weging van initiatieven aan de hand van de vastgelegde selectiecriteria in het PPE - na sluiting van een tijdvak - heeft gedaan is, inzichtelijk welke initiatieven planologische medewerking krijgen. Gedeputeerde Staten zijn op grond van de elektriciteitswet bevoegd gezag voor de meeste windturbineparken.

3. Overig

Gezamenlijk ontwikkelkader ATT
Het ‘Gezamenlijk ontwikkelkader ATT wind’ is onderdeel van deze programmeringsafspraken en is als bijlage opgenomen.

Kaart
Deze kaart geeft de begrenzing aan van het opengestelde gebied, zoals opgenomen in deze programmeringsafspraken. Deze begrenzing is indicatief. Bij openstelling van de betreffende gebieden publiceert de provincie een kaart met een precieze aanduiding van het gebied.

Geldig van 23 april 2024 tot 1 januari 2030

Bijlage:
Gezamenlijk ontwikkelkader ATT wind

College van Burgemeester en Wethouders gemeente Almelo

Almelo
Datum:

J. Dijkstra
Gemeentesecretaris

M.M. van 't Veld
Burgemeester

College van Burgemeester en Wethouders gemeente Tubbergen

Tubbergen
Datum:

J.L.M. Scholten
Gemeentesecretaris

A.H. Postma
Burgemeester

College van Burgemeester en Wethouders gemeente Twenterand

Vriezenveen
Datum:

P.F.G. Rossen
Gemeentesecretaris

Mr. J.C.F. Broekhuizen
Burgemeester

Na ondertekening wordt dit document, met de daarbij behorende bijlagen, ter ondertekening aangeboden aan Gedeputeerde Staten (GS). Na ondertekening door GS zijn de programmeringsafspraken geformaliseerd.

provincie Overijssel

Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel

Zwolle
Datum:

A.P. Heidema
Voorzitter

N. Versteeg
Secretaris